

Profesor Tadeusz Kielanowski jako lekarz, humanista i społecznik

Profesorowi Tadeuszowi Kielanowskiemu zawdzięczamy istnienie telefonów zaufania w Polsce, nie tylko w Gdańsku. To on miał odwagę przewieźć przez „żelazną kurtynę” drogocenny „towar” – ideę pomocy ludziom będącym w kryzysie psychicznym przez telefon. To jeden z wielu przejawów wrażliwości jego serca na ludzkie potrzeby i cierpienie.

Profesor Tadeusz Kielanowski jest jednym z najwybitniejszych polskich lekarzy ubiegłego stulecia. Przeżył prawie cały wiek XX. Wszechstronnie, niejako ponad miarę utalentowany, mógł wybrać każdy zawód, np. poświęcić się muzyce. Od wczesnego dzieciństwa uczył się bowiem gry na skrzypcach, kochał muzykę i poświęcał jej wiele czasu. Rodzina skłaniała go do pójścia tą drogą. Profesor po latach wyznał, że *sama muzyka nie potrafi wypełnić mi życia*. Rozpoczął studia prawnicze w Paryżu, ale ostatecznie wróciwszy do rodzinnego miasta Lwowa, wybrał medycynę, aby być bliżej ludzi cierpiących, żeby im pomagać.

W czasie studiów medycznych Tadeusz Kielanowski zetknął się z problemem gruźlicy płuc. Ofiarą tej nieuleczalnej wówczas choroby padali głównie ludzie młodzi. Szerzyła się ona także wśród studentów, przerywając im naukę, wyrывая z życia. Profesor już jako student zaangażował się w działalność Uniwersyteckiej Wzajemnej Pomocy Medyków, znanej też pod nazwą Bratniaka. Jako jej przewodniczący włączył się aktywnie w pomoc chorym studentom.

Po uzyskaniu dyplomu doktora wszechnauk lekarskich, Tadeusz Kielanowski jako młody lekarz pragnął poświęcić się leczeniu chorych na gruźlicę, ale droga do tego była długa. Dopiero po 1937 r., na bezpłatnej asystenturze w Klinice Chorób Wewnętrznych, na oddziale gruźlicy płuc, rozpoczął specjalizację z ftyzjatrii. Jednocześnie podjął pracę lekarza w Domu Akademickim dla Studentów Chorych na Gruźlicę Płuc. Dla tego Domu o charakterze pólśanatorium, ułożył specjalny regulamin, który wkrótce jako wzorcowy został przyjęty także w innych krajach Europy.

Po latach II wojny światowej, którą całą przetrwał we Lwowie, zlecono mu organizację nowych uczelni medycznych. To, jak postrzegano działalność T. Kielanowskiego wyraził dr hab. Jan Pietruski z Akademii Medycznej w Białymstoku: *Kielanowski szedł jak burza. Pokonywał w biegu trudności nie do pokonania, zwątpienia sceptyków, tworząc wokół siebie aurę optymizmu*. Jego marzenia o pracy w szpi-

talu dla chorych na gruźlicę spełniły się dopiero w Gdańsku, kiedy to objął kierownictwo Katedry i Kliniki Gruźlicy Płuc. Za jego życia spełniło się także jego młodzieńcze pragnienie, aby gruźlica płuc stała się chorobą uleczalną. Dla Profesora leczenie chorych było nadrzędnym celem, na drugim miejscu stawiał kształcenie studentów, a na trzecim pracę badawczą. Obok ftyzjatrii prof. Kielanowski zajmował się zagadnieniami etyki. Jego wkład w tę dziedzinę wyrażoną publikacjami jest znaczący. W Akademii Medycznej w Gdańsku zorganizował wykłady z etyki lekarskiej i ułożył program jej nauczania. Przekazywał studentom nie tylko wiedzę medyczną, ale także uczył jak być lekarzem, jak rozmawiać z chorymi. Dzielił się swoimi przemyśleniami o przemijaniu, którym potem nadał kształt książki *Rozmyślenia o przemijaniu*.

W 1965 r. prof. Kielanowski odwiedził Londyn. Idąc z synem Maciejem Fropnal Lane w londyńskiej dzielnicy Hampstead, gdzie mieszkali niedaleko kościoła, zauważył wiszący na

murze plakat: wielka otwarta dłoń z leżącą na niej pigułką i napis u dołu *zanim połkniesz – zadzwoni*. W ten sposób Profesor dotarł do Chad Varaha, a tę scenę zanotował w pamięci Maciej Kielanowski.

Profesor Kielanowski po zapoznaniu się z ideą pomocy telefonicznej udzielanej potencjalnym samobójcom, stał się gorącym zwolennikiem i propagatorem tej idei w Polsce. W tym miejscu spotkaliśmy się z Profesorem, tego samego pragnęliśmy. Spotkania z Profesorem były nie tylko twórcze, ale nie waham się powiedzieć, urokliwe. Profesor zawsze miał coś interesującego do opowiedzenia, puentował błyskotliwym dowcipem wiele trudnych czy nie dość przyjemnych sytuacji. Do dziś jak legenda krąży w gdańskiej uczelni medycznej jego powiedzenie do asystentów *starzej się, głupiej, ale nie martwcie się, mam z czego głupieć*. Była też niestety przestrzeń poglądów Profesora, której z nim nie podzielałam. To nie przeszkadzało, aby darzył mnie życzliwą sympatią i niemal ojcowskimi uczuciami (był *stricte* w wieku mojego ojca). W dedykacji подарowanej mi książki jego autorstwa *Prawie cały wiek dwudziesty* napisał: *Kochanej Koleżance Grażynie Świąteczkiej, twórczyni telefonu zaufania*. Profesor z uporem walczył z władzami o pozwolenie na działalność telefonu zaufania, pokonywał liczne bariery administracyjne, kołatał do drzwi urzędów i serc urzędników. W tamtych czasach bowiem określano samo-

bójtwo jako „owoc kapitalizmu”, a człowieka z myślami samobójczymi jako wyrzutka społeczeństwa. Profesor walczył z tą antyhumanistyczną tezą na łamach prasy, próbował zmienić ówczesny sposób patrzenia na samobójców. Uwieńczeniem tej walki było powstanie w 1967 r. Telefonu Zaufania w Gdańsku.

prof. Grażyna Świątecka

Piśmiennictwo

1. Anna Fastnacht-Stupnicka. Profesor Tadeusz Kielanowski Szkic w Tle Rodziny i Epoki, Pro-Vision Publishing, Great Britain 2012.
2. Tadeusz Kielanowski. Bez Polityki, Pro-Vision Publishing, Great Britain 2012.
3. Tadeusz Kielanowski. Prawie cały wiek dwudziesty, Gdańsk 1987.

Profesor Tadeusz Kielanowski urodził się 12 września 1905 r. we Lwowie w rodzinie o tradycjach lekarskich. Miał możliwość kształcenia się w szkołach zachodniej Europy: w gimnazjum w austriackim Grazu, a następnie w Nancy we Francji, gdzie uzyskał świadectwo dojrzałości w 1923 roku. Studia medyczne ukończył na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Jana Kazimierza w Lwowie, uzyskując dyplom lekarza w 1929 r. W 1937 r. rozpoczął pracę w Klinice Chorób Wewnętrznych kierowanej przez prof. Romana Renckiego i uzyskał specjalizację z ftyzjatrii. Tytuł profesora zwyczajnego przyznano mu w 1957 r. W czasie okupacji był członkiem Armii Krajowej. Po wojnie zlecono mu organizację Wydziału Lekarskiego nowo tworzonego Uniwersytetu imienia Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Pełnił funkcję dziekana Wydziału Lekarskiego i rektora tegoż Uniwersytetu. W 1950 r. zaczął organizować od podstaw Akademię Medyczną w Białymstoku i również został jej rektorem. W 1956 r. objął Katedrę i Klinikę Ftyzjatrii Akademii Medycznej w Gdańsku, którą kierował przez ponad 20 lat, do czasu przejścia na emeryturę. Ożenił się z Zofią Zielińską i miał z nią jedyne go syna Macieja, który obecnie mieszka w Anglii. Profesor Kielanowski za zasługi dla polskiej medycyny został odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Krzyżem Komandorskim. Zmarł 6 maja 1992 r. w Gdyni. Wtedy to Gdański Telefon Zaufania Anonimowy Przyjaciół obchodził 25-lecie istnienia. Został pochowany na cmentarzu Srebrzysko w Gdańsku-Wrzeszczu.

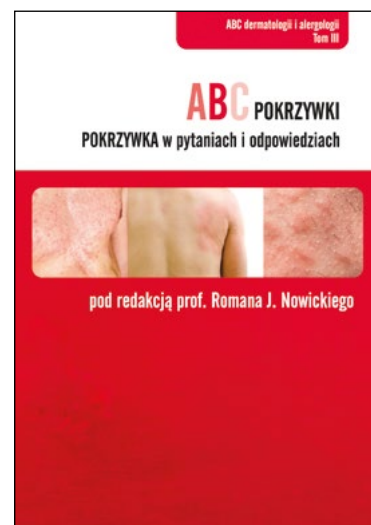
Polecamy Czytelnikom

ABC POKRZYWKI. Pokrzywka w pytaniach i odpowiedziach

Pokrzywka (*urticaria*) jest bardzo często rozpoznawaną jednostką chorobową, która dotyka przynajmniej raz w życiu około 20% populacji, zarówno dorosłych, jak i dzieci.

Przewlekła postać pokrzywki stanowi szczególnie trudny problem terapeutyczny, dlatego oprócz dermatologów i alergologów leczą ją także lekarze rodzinni, interniści i pediatrzy. W diagnostyce i terapii tego schorzenia niezwykle pomocny będzie podręcznik *ABC pokrzywki. Pokrzywka w pytaniach i odpowiedziach* pod redakcją prof. Romana Nowickiego.

Podręcznik zawiera aktualne informacje związane z patogenezą, rozpoznawaniem i leczeniem pokrzywki, które zostały przedstawione w formie pytań i odpowiedzi. Aby ułatwić Czytelnikowi szybkie dotarcie do poszukiwanej informacji, każdy rozdział książki opracowano jako odrębną całość opatrzoną piśmiennictwem. ■

Format: A5
Liczba stron: 188
Oprawa miękka
ISBN: 978-83-7988-156-7
Rok wydania: 2017